

Тексти про Т. Шевченка й Шевченкові тексти в практиці навчання української мови іноземців

У статті проаналізовано шевченківську тематику в сучасній текстотечі з української мови як іноземної. З'ясовано, що ефективне використання текстів про Т. Шевченка в навчальному процесі можливе за умови комунікативно-діяльнісного підходу. Обґрунтовано обмежене використання Шевченкових творів у навчанні іноземців різних спеціальностей і схарактеризовано специфіку ознайомлення іноземних філологів із поезіями митця.

Ключові слова: текст, навчальний текст, комунікативна компетентність, читацька компетентність, комунікативно-діяльнісний підхід.

Постановка наукової проблеми та її значення. Проблема добору і створення навчальних текстів та ефективного їх використання надзвичайно актуальна в лінгвометодиці, оскільки навчання мови (і рідної, і іноземної) відбувається на текстовій основі. Текст – один з основних компонентів змісту навчання мови й виступає продуктом, засобом та об'єктом комунікації (як наголошено в Загальноєвропейських Рекомендаціях із мовної освіти, «текст є центром будь-якого акту мовленнєвого спілкування, зовнішньою предметною з'єднувальною ланкою, “суглобом” між тим, хто продукує, і тим, хто сприймає, – спілкуються вони безпосередньо чи на відстані» [4, с. 98]). Відповідно, комплексне наукове осмислення теоретичних і методичних засад формування навчальної текстотеки з української мови як іноземної – нагальне завдання української лінгводидактики.

Аналіз останніх досліджень цієї проблеми. Порушену проблему українські науковці вирішують у таких напрямках: вивчення загальних питань добору та використання навчального тексту (Л. Васильєва, Б. Сокіл, Н. Станкевич, Н. Цісар та ін.); лінгводидактичний аналіз текстів різних стилів (наукового: О. Качала, З. Куньч та ін.; публіцистичного: Г. Онкович, М. Шевченко, О. Ценюх та ін.; художнього: Л. Антонів, А. Буднік, Л. Васильєва, З. Мацюк, І. Процик, В. Федчик, Г. Швець та ін.); створення навчальних посібників із текстами різних стилів і завданнями до них.

Мета нашої розвідки – простежити, як представлена в сучасній навчальній текстотечі з української мови як іноземної шевченківська тематика; схарактеризувати на прикладі текстів про Т. Шевченка лінгводидактичні засади створення і використання країнознавчих текстів у навчанні інокомунікантів; виокремити твори митця, які варто пропонувати для читання цим учням.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Очевидно, що вивчення іноземної мови – це і долучення до культурного надбання її народу, оскільки формування комунікативної компетентності як інтегральної здатності «успішно вирішувати завдання взаєморозуміння і взаємодії з носіями мови, яка вивчається» [7, с. 91], передбачає, крім мовних знань та здатності до реалізації різних видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письма, інтеракції), також оволодіння необхідними знаннями соціокультурного та країнознавчого характеру. Саме тому в навчальних посібниках для іноземних студентів представлено тексти про Т. Шевченка, постать якого надзвичайно важлива для української культури й історії. Подібні тексти країнознавчого спрямування адресовані студентам, які вже володіють уміннями й навичками, що забезпечують успішний процес читання навчальних текстів, адаптованих чи спеціально створених відповідно до їхнього рівня володіння українською мовою, отож зрозуміло, що такий матеріал не можна пропонувати на початковому (інтродуктивному) рівні (A1). Саме це засвідчив аналіз низки посібників для іноземців: тексти про Т. Шевченка вміщені в навчальних виданнях для студентів середнього (A2) та наступних рівнів. Можемо виокремити дві групи таких текстів: адресовані студентам будь-яких спеціальностей (головна мета – поінформувати іноземців про життя видатного українського письменника, художника, громадського діяча) та призначені для студентів гуманітарних спеціальностей, зокрема філологів (мета – ознайомити з основними темами, образами поезії Т. Шевченка, її стильовою своєрідністю, значенням для розвитку української літератури). Так, тексти інформативного характеру знаходимо в навчальних виданнях для студентів підготовчого факультету «Слухаємо, говоримо, пишемо» В. Вінницької та Л. Головашиної і «Українська мова: Практичний курс граматики для студентів-іноземців» В. Вінницької та Н. Плющ. У першому з них

уміщено текст «Дитинство Тараса», орієнтований на «формування у студентів умінь та навичок основних видів мовленнєвої діяльності – аудіювання, говоріння та письма» [1, с. 3] і призначений для проведення переказу. Скерованість на слухове сприйняття тексту визначає його особливості: перевага речень невеликого обсягу та лексичних одиниць родинно-побутової сфери, що уможлиблює використання тексту під час роботи над лексичними темами «Сім'я» (*родина, діти, батько, мати, батьки, дід, сестра, брат, сирота, господарство; допомагати, любити, поводитися*), «Інтереси, захоплення» (*наука, малювання, оповідання, легенда, казка, школа, учитель, художник, мрія; обдарований, допитливий, розумний, зібний; вчитися, читати, малювати, мріяти; загадувати із вдячністю, здійснити мрію* тощо). Текст «Тарас Григорович Шевченко» [2, с. 178–179], уміщений у другому названому виданні, іншого характеру: його мовна організація, як і вправи до тексту, відповідають головному завданню підручника – «узагальненню та систематизації розрізнених знань із граматики української мови» [2, с. 3]. Текст наведено в розділі «Відмінки та їхні функції» (у підрозділі про орудний відмінок) – відповідно, мовна тканина тексту, демонструючи змістові можливості різних відмінкових форм, насичена різноманітними лексико-граматичними конструкціями з іменниками та прикметниками у формі орудного відмінка (пор.: *бути / стати селянином, кріпаком, власністю, пастухом, вільною людиною, справжнім художником, студентом, улюбленим учнем; бути власністю; служити козачком; закріплюватися за панами; бути важким; зробити щасливим; стати вільним; повернутися хворим; милуватися красою, білими ночами, чудовими палацами й парками; зустрітися з молодим українським художником Сошенком; познайомити з відомими петербурзькими художниками, письменниками, прогресивними людьми; займатися історією, філософією, фізикою; працювати художником, учителем; захоплюватися прогресивними ідеями; займатися скульптурою; за наказом царя; називати Тарасовою горою, його ім'ям; пишати своїм генієм*). Завдання до тексту також переважно лексико-граматичного спрямування: на розвиток умінь правильно вживати види дієслова, аналізувати будову слова, розрізняти й доречно використовувати в мовленні однокореневі лексеми тощо.

Тексти про Т. Шевченка зазвичай насичені інформацією з минулого України (*кріпак, кріпацтво, кріпосне право, кріпосна реформа, поміщик, пан, цар, археографічна комісія* тощо), яка не актуальна для сучасного іноземного студента, що, закономірно, викликає питання про доцільність уведення такого матеріалу. Вочевидь, без мінімальної історико-культурної інформації не обійтись, а щоб полегшити її сприйняття, потрібно створювати комунікативно спрямовані тексти і стимулювати інтерес студентів до теми. Так, у II частині посібника «Розмовляймо українською» (автори – Г. Макарова, Л. Паламар, Н. Присяжнюк) уміщено текст, що імітує розмову екскурсовода музею Тараса Шевченка з групою іноземних студентів, а також розмову самих студентів перед картинами художника [5, с. 141–143]. Форма діалогу дала можливість, по-перше, увести актуальні для іноземців лексико-граматичні конструкції розпитування, уточнення, вираження захоплення, подиву, по-друге, стисло поінформувати про життя митця та його деякі найвідоміші живописні твори, по-третє, зацікавити музеєм та його експонатами. Інтерес до теми підтримають візуальні враження: варто обов'язково продемонструвати на занятті репродукції картин Т. Шевченка чи відвідати його музей. Таку можливість мають іноземні студенти Київського національного університету імені Тараса Шевченка, які живуть і навчаються в оточенні закладів та місць, що носять ім'я поета (університет, парк, бульвар, оперний театр), і нею обов'язково варто скористатися. Досвід автора статті засвідчує, що після відвідання музею студенти жваво діляться враженнями, розповідають про факти й експонати, які найбільше їх здивували (майстерність Шевченка-художника, малярські інструменти митця, його солдатська служба, «Захальна книжечка», прилад для друку літографій тощо). Зазначаємо, що відвідання музею передбачає досить високий рівень сформованості аудіативних навичок та вмінь (за умови проведення екскурсії не викладачем, а професійним гідом), тож екскурсію краще планувати зі студентами, котрі вивчають українську мову на рівнях рибіжному (B1) та вище. У нашій практиці відвідання музею Т. Шевченка було проведено з іноземними студентами другого курсу Інституту філології під час вивчення лексико-граматичної теми «Зовнішність людини. Характер. Вираження означальних відношень у простому та складному реченні». Розповідь екскурсовода, безпосередні враження від портретів Т. Шевченка допомогли організувати фрагмент заняття у вигляді гри «Яка картина?»: один зі студентів описував певний портрет, використовуючи вивчені упродовж теми відповідні лексико-граматичні конструкції, а інші вибирали його із запропонованих репродукцій. Цікавим для студентів виявилось й таке завдання: за портретом потрібно було змодельовати думки зображеної особи, її характер; причому така робота була проведена до відві-

дання музею, щоб потім мати можливість порівняти свої уявлення з розповіддю екскурсовода. Так, розглядаючи репродукцію портрета княгині Кейкуатової, студенти висловлювали свої думки про її характер: замріяна, спокійна, трохи меланхолійна. Історія, яку іноземці почули в музеї, схвилювала їх: виявляється ця зовсім молода дівчина під тиском батьків була змушена вийти заміж за чоловіка, набагато старшого за неї, через що почувалася нещасною. Оригінал живописного полотна, справді, передає її смуток і страждання, що в репродукції виявилось втраченим. На наступному занятті під час обговорення окремі студенти висловлювали захоплення Шевченковою майстерністю, який пензлем передав душевні страждання молодій жінки, і подив, наскільки різними можуть бути враження від репродукції художнього твору та його оригіналу. Отже, організація заняття на засадах комунікативно-діяльнісної методики сприяє створенню атмосфери невимушеного спілкування, а відтак ефективному формуванню мовленнєвих умінь та навичок, й унеможливує «культурну автореферентність» навчальних матеріалів (саме так характеризує пафосні націоцентричні тексти, які «своєю закритістю... виключають діалог між культурами» [6, с. 41], німецький україніст В. Маковська, а тексти інформативного характеру про життя і творчість Т. Шевченка, на жаль, іноді мають цю ваду).

Як ми зазначали вище, у текстотечі з української мови є професійно орієнтовані тексти про Т. Шевченка. Спеціально створені навчальні тексти призначені для студентів підготовчого факультету, які володіють обмеженим лексичним запасом, і мають за мету ознайомити їх з українською літературою та основними поняттями з теоріями літератури – саме такий матеріал представлено в посібнику О. Сапожнікової «Українська й зарубіжна література: Початковий курс для іноземних студентів підготовчих факультетів вищих закладів освіти» [9]. У темі «Романтизм. Великий український поет Тарас Шевченко» розкрито поняття романтизму, балади, послання, ідилії, схарактеризовано життєвий шлях митця та його окремі твори («Причинна», «Заповіт», «І мертвим, і живим...», «Садок вишневий коло хати...»), уміщено уривки із цих творів та деяких інших, запропоновано запитання на перевірку розуміння прочитаного. Уважаємо, на етапі пропедевтичного навчання іноземним студентам, що планують здобувати освіту за гуманітарними спеціальностями, варто пропонувати для читання лише окремі невеликі поезії Т. Шевченка, а ознайомлення із сюжетом його відомих поем можна організувати у вигляді текстів із завданням узгодити граматичні форми слів. Наприклад, текст про поему Т. Шевченка «Катерина»:

Романтична поема (Тарас Шевченко) «Катерина» розповідає про (трагедія) (сільська дівчина). Катерина (покохати) (солдат). Вони (зустрічатися). Катерина не (слухати) (батьки), (подруги), які (говорити), що йому не можна (вірити). Вона (вірити), що він (любити) (вона) і скоро (одружитися) з (вона). Солдат (піти) з (військо) далі, а Катерина (залишитися) вдома (вагітна). У (вона) (народитися) хлопчик. Усі люди в (село) думали про (Катерина) погано: вона нечесна, нескромна дівчина, вона (народити) (дитина) без (чоловік). Батько і мати не (могти) (втримати) (сором) і (сказати) (дочка), що (вона) краще (піти) з (дім).

Катерина з (маленький син) на (руки) (піти) (шукати) (свій коханий). Вона (думати), що (знайти) (він) і вони (одружитися). (Дівчина) було дуже важко. Щоб дитина не (померти) з голоду, вона навіть (просити) у (люди) гроші. Одна, без (хата, теплий одяг, гроші), з (дитина) на (руки), вона (шукати) свого (Іван).

(Один раз), в холодний зимовий день, Катерина (зустріти) (свій коханий). Вона була щаслива. Але Іван не (захотіти) навіть (говорити) з (вона), (сказати), що він (вона) не (знати). Катерина не (могти) (повірити) в це. Вона (плакати), (просити) його (взяти) сина, щоб він не ріс сиротою. Але Іван грубо (відштовхнув) (вона) і (поїхати). Від горя Катерина (збожеволіти). Вона (залишити) (дитина), а сама (накласти на себе руки) – (втопитися).

Хлопчик не (померти): (він) (знайти) добрі люди. Коли він (підрости), то (стати) (поводир): він ходив по селах зі (старий сліпий кобзар), (водити) (він), допомагати (він).

Спеціально створені навчальні тексти, як ми вже зазначали, доцільно використовувати під час роботи зі студентами підготовчих відділень, які лише ознайомлюються з особливостями наукового стилю української мови та літературознавчою термінологією. Подальше навчання іноземців передбачає залучення неадаптованих текстів професійного спрямування, які б відповідали реаліям навчального процесу. Саме такий матеріал репрезентовано в «Книзі для читання з української мови для студентів-іноземців» Б. Сокола, адресованій студентам філологічних факультетів. У розділі «Тарас Шевченко» названого посібника вміщено оригінальні наукові тексти про життєвий шлях письменника та його творчість різних періодів: ранню, періоду «трьох літ», заслання, останніх років

життя, – а також окремі поезії митця та уривки з поеми «Катерина» [10, с. 159–203]. Усі тексти – і наукові, і художні – супроводжує низка дотекстових та післятекстових завдань лексико-граматичного характеру. Організація роботи за цим посібником на занятті з практичного курсу української мови, за задумом автора, повинна допомогти іноземному студенту сприймати лекції з історії української літератури та готуватися до практичних занять, а відтак сприяти формуванню фахової компетентності.

Для такого ж контингенту інокомунікантів призначено підручник «Українська література для іноземних студентів» С. Дяченко та О. П'ятецької [3]. На відміну від названого вище посібника Б. Сокола, це видання не лінгводидактичного, а літературознавчого характеру: у книзі охоплено український фольклор та українську літературу від періоду Київської Русі до сучасності; запропоновано стислі біографії письменників, відомості з теорії літератури, конспективний виклад сюжету окремих творів із фрагментами літературознавчого аналізу; наведено низку оригінальних й адаптованих художніх творів, запитання і завдання з літератури. Для кращого розуміння іноземцями текстів, термінів і понять автори створили тлумачні словнички до кожної теми й запропонували лексико-граматичні вправи (їх кількість, зрозуміло, обмежена, зважаючи на обсяг матеріалу). Проаналізуємо, як представлені Шевченкові твори в цьому й інших навчальних виданнях для іноземних студентів.

Творчість Т. Шевченка репрезентована в підручнику поезіями «Перебендя», «Мені тринадцятий минало...», «І виріс я на чужині», «Садок вишневий коло хати», «Сон» («На панщині пшеницю жала...») та поемою «Катерина», причому лише два твори із шести наведено повністю. Бачимо, що в спеціалізованому виданні з історії української літератури немає центральних творів митця, що виражають його історико-філософські погляди: послання «І мертвим, і живим...», поеми «Гайдамаки», «Сон», «Кавказ», «Великий льох», «Неофіти», «Марія» тощо. Немає їх і в посібнику Б. Сокола, однак натомість запропоновано історико-літературний коментар зі стислою характеристикою тем, ідей, мотивів названих поетичних творів – один із можливих варіантів опрацювання в аудиторії іноземних студентів-філологів складних художніх текстів (складність згаданих творів Т. Шевченка, безумовно, очевидна і в ідейному плані, і в лексичному, стилістичному, подеколи – композиційному). Принагідно зазначимо, що творчість Т. Шевченка, відповідно до навчальних планів філологічних факультетів, вивчають на другому курсі, коли іноземні студенти ще не володіють українською мовою на достатньому для читання й аналізу складних художніх текстів рівні. Пізніше, на завершальному етапі навчання, до окремих творів Т. Шевченка обов'язково потрібно повернутися – у межах курсів «Практичний курс української мови», «Редагування художнього перекладу», «Практика усного та письмового перекладу» (ці дисципліни входять до навчального плану підготовки іноземних студентів-філологів ОКР «бакалавр» кластеру «Переклад з української мови»). Також, безумовно, Шевченкові тексти повинні стати матеріалом для роботи в межах лінгвістичних та літературознавчих дисциплін, що входять до навчального плану підготовки іноземних студентів ОКР «магістр» за спеціальністю «Викладач української мови та літератури»: «Лінгвістичний аналіз художнього тексту», «Історія української літератури», «Українська література в контексті світової культури», «Практичний курс української мови».

Якщо ж говорити про навчання студентів різних спеціальностей, то простежуємо вкрай обмежене використання творів Т. Шевченка серед художнього текстового матеріалу для аудиторного чи домашнього читання. Це можна пояснити, на нашу думку, такими факторами. По-перше, традиційно в методиці викладання іноземних мов перевага надається прозовим художнім творам над поетичними, що цілком вмотивовано репрезентативністю в текстах прози актуальних моделей літературної мови, у той час як специфіка поетичного мовлення утруднює розуміння інформації. По-друге, численні дослідження у сфері читацького сприйняття засвідчують значно меншу кількість шанувальників поезії, порівняно з тими, хто надає перевагу прозі (цей факт підтвердили й результати анкетування, проведеного серед іноземних студентів Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка: 60 % опитаних повідомили, що вони люблять читати художню прозу, 20 % – мемуарну літературу, 14 % – лірику, 9 % – драму). Враховувати актуальні інтереси й уподобання іноземних студентів українознавчо важливо, адже лише за такої умови можемо говорити про стимулювання мовленнєво-мисленнєвої, пізнавальної і творчої активності. По-третє, на думку багатьох дослідників, при доборі художніх творів, особливо для іноземних студентів початкового етапу, варто надавати перевагу текстам сучасних письменників, у яких засобами сучасної української мови відображено актуальні реалії із життя сьогодення [12]. Справді, навряд чи

поезію Т. Шевченка, звернену до історії України й долі її нещасного закріпаченого народу, насичену подекуди історизмами, архаїзмами, авторськими неологізмами, зосереджену на селянській тематиці, можна вважати вдалим навчальним матеріалом для формування комунікативної компетентності іноземних студентів на початковому етапі навчання. Саме тому кількість текстів про Т. Шевченка значно переважає кількість власне Шевченкових текстів у навчальних посібниках з української мови як іноземної. У виданнях для студентів підготовчого факультету [8; 9] запропоновано невеличкі поезії чи уривки поетичних творів переважно родинно-побутового та пейзажного змісту. Ми погоджуємося з таким вибором укладачів навчальних видань: на початковому етапі, коли найважливішим завданням є сформувати комунікативну компетентність іноземних студентів у межах актуальних для них ситуацій, можна використовувати окремі Шевченкові твори про сім'ю та кохання («У нашій раї на землі...», «Зацвіла в долині червона калина...», «Тече вода з-під явора...» та ін.). Звернімося, наприклад, до поезії «Садок вишневий коло хати». Насиченість нейтральною побутовою лексикою (*мати, дочка, діти, дівчата, садок, вечеряти, іти, співати, вставати, подавати, давати, научати, класти, засинати, затихати*), простота граматичних конструкцій, відсутність тропів у творі вмотивовують ознайомлення з ним студентів рівнів А1-А2 під час роботи над лексичною темою «Сім'я». Важливо, що в цій поезії зображено «родину як основу суспільності... – один із головних компонентів картини світу, України, бачення української людини» [11, с. 213].

Висновки й перспективи подальших досліджень. У результаті проведеного дослідження можна зробити такі висновки: 1. Шевченківська тематика представлена в навчальній текстотечі з української мови як іноземної для студентів різних спеціальностей переважно текстами про письменника, а також кількома його поезіями родинно-побутового та пейзажного характеру. 2. Серед основних лінгводидактичних засад використання текстів про Т. Шевченка, як і загалом навчальних країнознавчих текстів, виокремлюємо такі: відповідність рівню мовної підготовки студентів; комунікативно-діяльнісний підхід до організації заняття; відсутність націоцентричної спрямованості, сприяння міжкультурному діалогу; створення системи передтекстових і післятекстових завдань, метою яких є ефективне формування комунікативної компетентності учнів. 3. У посібниках для іноземних студентів-філологів розміщено тексти історико-літературного й літературознавчого характеру та обмежена кількість поезій Т. Шевченка, уривки з його поеми «Катерина», що вмотивовано недостатнім рівнем мовної підготовки студентів на період вивчення творчості поета за програмою з української літератури. 4. Глибше ознайомлення іноземних філологів із творами Т. Шевченка потрібно організувати в межах лінгвістичних та літературознавчих дисциплін старших курсів, коли рівень сформованої читачької компетентності дасть змогу студентам працювати зі складними, ідейно, стилістично й композиційно, творами митця.

Подальших розвідок потребують такі аспекти проблеми, як створення лінгвокраїнознавчого коментаря до поезій Т. Шевченка, лінгвометодичний аналіз конкретних творів письменника і створення системи завдань до них, укладання збірки Шевченкової поезії для читачів-інофонів.

Джерела та література

1. Вінницька В. М. Слухаємо, говоримо, пишемо (українська мова як іноземна) : навч. посіб. / В. М. Вінницька, Л. С. Головашина. – К. : ВПЦ «Київ. ун-т», 2003. – 183 с.
2. Вінницька В. М. Українська мова. Практичний курс граматики для студентів-іноземців : підручник / В. М. Вінницька, Н. П. Плющ. – К. : ВПЦ «Київ. ун-т», 2003. – 272 с.
3. Дяченко С. І. Українська література для іноземних студентів : підручник / С. І. Дяченко, О. В. П'ятецька. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.
4. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
5. Макарова Г. І. Розмовляймо українською. II частина : навч. посіб. / Г. І. Макарова, Л. М. Паламар, Н. К. Присяжнюк. – К. : Б-ка українця, 2002. – 182 с.
6. Маковська В. Викладання української мови іноземцям: тяглість старої традиції? / В. Маковська // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. пр. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 39–44.
7. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підруч. для студ. клас., пед. і лінгв. ун-тів / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. ; за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
8. Паламар Л. М. Читаємо українською : навч. посіб. для студ. почат. етапу / Л. М. Паламар, Н. В. Поставна, Н. Ф. Татяненко. – К. : БМВ, 1999. – 198 с.

9. Сапожнікова О. Українська й зарубіжна література: Початковий курс для іноземних студентів підготовчих факультетів вищих закладів освіти : навч. посіб. / О. Сапожнікова. – К. : ВПЦ «Київ. ун-т», 2005. – 179 с.
10. Сокіл Б. М. Книга для читання з української мови для студентів-іноземців. Кн. 2 / Б. Сокіл. – Тернопіль : Мандрівець, 2012. – 204 с.
11. Теми і мотиви поезії Тараса Шевченка / Ю. Барабаш, О. Боронь та ін. – К. : Наук. думка, 2008. – 373 с.
12. Федчик В. А. Художній текст як засіб навчання іноземних студентів української мови (початковий етап) [Електронний ресурс] / В. А. Федчик. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2009/Philologia/47676.doc.htm

Швец Анна. Тексты о Т. Шевченко и тексты Т. Шевченко в практике обучения украинскому языку иностранцев. В статье проанализирована шевченковская тематика в современной текстотеке по украинскому языку как иностранному. Определено, что эффективное использование текстов о Т. Шевченко в учебном процессе, как и страноведческих текстов вообще, возможно при коммуникативно-деятельностном подходе к обучению языку. Обосновано ограниченное использование произведений Т. Шевченко в работе с иностранными студентами разных специальностей, особенно на начальном этапе. Названы некоторые произведения поэта, которые могут быть рекомендованы для чтения студентам подготовительного факультета во время работы над лексической темой «Семья». Охарактеризована специфика ознакомления иностранных филологов с творчеством поэта, предложены пути преодоления разрыва между уровнем развития их читательской компетентности и сложностью произведений Т. Шевченко.

Ключевые слова: текст, учебный текст, коммуникативная компетентность, читательская компетентность, коммуникативно-деятельностный подход, украинский язык как иностранный.

Shvets Anna. Texts About T. Shevchenko and Shevchenko's Texts in the Practice of Teaching Ukrainian to Foreigners. The article analyzes texts about T. Shevchenko and Shevchenko's texts in the modern training text material on Ukrainian as a foreign language. It determines that the effective using of texts about T. Shevchenko and other cultural texts in the educational process perhaps with communicative-active approach in language teaching. It explains the limited using of Shevchenko's texts in work with foreign students of different specialties, especially in the beginning. The author identifies some of the poet's works that can be recommended for students of the preparatory faculty while working on the lexical theme «The Family». The article outlines the specifics of familiarization of foreign philologists with the poet's creativity, the ways of overcoming the gap between the level of development of their reading competency and complexity of Shevchenko's works.

Key words: text, educational text, communicative competence, reader's competence, communicative and active approach, Ukrainian as a foreign language.

Стаття надійшла до редколегії
06.07.2014 р.